

Književnost.

Slovenska književnost.

Pomladni glasi. X. zvezek. Z osmimi slikami. Uredil in založil Frančišek Kralj. — Str. 160. Cene: brošir. 60 h, kart. 80 h, celoplat. 1 K 10 h, krasno vezani 1 K 80 h. — Ljubke, drobne knjižice, katere leto za letom ljubljanski bogoslovci podajejo slovenski mladini, so že mala knjižnica. Letošnji zvezek je deseti svoje vrste. Posvečen je spominu nepozabnega knezoškofa Slomškega, čigar podoba ima na čelu. — Namen knjižice je pesniško raztolmačil Fr. Kralj v „Posvečenju“, dočim se je A. Skubic potrudil, da bi v poljudnem življenjepisu mladini naslikal celotno podobo tega velikega moža in jo vnel za posnemanje njegovih vrlin. Mislimo, da se mu je to posrečilo, ker je sestavek pisan res preprosto in živahno. „Slovenski mučenec“ nas prestavlja v deveto stoletje in opisuje delovanje oznanjevalcev sv. vere po naših krajih. Veliko prikupljivega in blažilnega ima ta povest v sebi, vendar ji nekoliko primanjkuje zgodovinskega kolorita, ki se ne sme javiti samo v imenih. Prozaški sestavki: „Nazaj“ (F. Dobnikar), „Iz Jančkovih mladih let“ (J. Ogrizek), „Mavrica“, „V mladih letih“ (A. Merhar), so veselega otroško - naivnega značaja. Najbolj dovršen spis v tem genru je Pavel Perkov: „Jeseni je bilo.“ — Črtici „Nesrečni kraljevič“ (F. Rebol), in „Stric“ (F. Steržaj), sta ganljivi. Prva opisuje trpljenje francoskega kraljeviča Ludovika, ki je bil po smrti svojega očeta Ludovika XVI. surovemu čevljarju Simonu izročen v vzgojo, druga istotako nesrečno usodo vaškega berača. — Izmed pesmic, ki so jih podali F. Kralj, J. Voljč, A. Merhar se posebno odlikujejo ljubke „Trobentice“ in „Mladi prodajavec.“ Smeli bi jih imenovati vzor pravih otroških pesmic. — Splošno smemo reči, da so letošnji „Pomladni glasi“ krasna mladinska knjiga, kateri želimo, da bi se dobro razpečavala!

G. —

Poljska književnost.

Dočim si Slovenci štejemo za veliko čast, ako zagleda na našem književnem trgu za polducata izvirnih književnih del¹⁾, šteje jih poljska književnost že v jednom četrtletju toliko, da bi bilo treba porabiti skoro celo stran „Dom in sveta“ samo za njih naslove.

Pisatelj Kazimir Rojan in Kazimir Gliński, katera se po vsebini svojih povestij zelo

ujemata, sta izdala v Varšavi sama četvero del in sicer prvi povest „Szczęście“ (sreča) v dveh zvezkih in „Lepsze czasy“; drugi pa „Z życia i fantazyi“ in povest „Krzywda.“ V povesti „Sreča“ se zakonski prepir srečno razvozla, v „Boljših časih“ pa dospe dvoje ljubimcev končno srečno k oltarju. V povesti „Krivica“ nahajamo opis, kako je bila kaznovana mati, ki je delala krivico starejšemu sinu na prosep mlajšemu, med tem ko obsega umotvor „Iz življenja in domišljije“ drobne črtice raznovrstne vsebine. Delce jednake vsebine je izdal v Krakovu tudi Tadej Lubieński z naslovom „Z życia“ (iz življenja) in Anton Sygietyński v Levovu z naslovom „Drobiazgi“ (zmes). Razlika med tema utegne biti jedino ta, da oni pisatelj vidi na svetu med ljudmi vsaj nekatere vrline, ta pa pozna samo črni pesimizem.

Že dalje časa slavno znani pisatelj Mihael Bałucki je izdal v Varšavi knjigo „Pamiętnik Munia“ o kateri trdi poljski kritik I. Pawelski, da ima veliko ceno gledé na sedanje krakovske odnose. Sloveča in marljiva pisateljica Eliszka Orzeszkowa je izdala v Varšavi povest v dveh zvezkih z naslovom „Argonauci“, v kateri hoče dokazati, kako nespametno je preveliko koprnjenje po bogastvu, ker bogatin Darvid se trudi vse svoje življenje s tem, da kopiči bogastvo, dokler ne nakopiči milijonov, na to pa se naveliča živeti, vzame revolver in si ž njim upihne življenje.

Kako si ljudje, ali bolje rečeno židje, kopičijo bogastvo, je razvidno tudi iz povesti Artura Gruszevskega z naslovom „Dla miliona“. V tej povesti zavede pisatelj čitatelja v gališko Kalifornijo, v Borislav, Shodnico in Drohobič, kjer se ukvarja žid Krausberg z iskanjem pozemeljskega voska in vrelcev nafte, pri čemur molze svoje podložne ljudi in kopiči denar. Isti pisatelj je že poprej napisal povesti: „Tuzi“, „Szachraj“ in „Krety“. V poslednji je opisal turobno življenje rudokopov v Šleziji.

Pisatelj I. Lętoński je izdal v Varšavi novelo z naslovom „Dobrana para“, pisateljica Ludvika Godlewska pa povest iz sedanjega življenja z naslovom: „Dobrane pary“ (Levov 1900). V tej pisateljica uči, kako si naj energičen mož, ako hoče biti srečen v zakonu, poišče isto tako energično nevesto, češ da le takšna zakonska tvorita „dobrani (primeren) par.“ V povesti „Kato“, ki je izšla v minulem letu v dveh zvezkih v Varšavi, pa opisuje pisateljica Godlewska, kako je neki Znamieniecki svojemu najboljšemu prijatelju odvzel ženo in sicer na način, kakršnega zahtevajo razširjevalci socializma in zagovorniki civilnega zakona, in kako

¹⁾ gl. „Slovanský Přehled“ str. 299.